

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 794/2016-74

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. októbra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a porušenia čl. 12 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6 C 55/2009-634 zo 17. februára 2014 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 Co 626/2014-745 zo 4. novembra 2015 a vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Nc 3/2016 z 21. apríla 2014 (správne má byť 21. apríla 2016, pozn.) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia

základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a porušenia čl. 12 ods. 1, 2 a 3 ústavy rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 C 55/2009-634 zo 17. februára 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 17 Co 626/2014-745 zo 4. novembra 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Nc 3/2016 z 21. apríla 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu, ktorý v právnej veci žalobcov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] proti žalovanému sťažovateľovi rozhodol, že hranica medzi pozemkami parcelou KNC č. 5 „zastavané plochy a nádvoría“ o výmere 1142 m², zapísanou na [REDAKOVANÉ] a parcelou KNC č. 3 „zastavané plochy a nádvoría“ o výmere 1178 m², zapísanou na [REDAKOVANÉ] k. ú. [REDAKOVANÉ], prebieha lomovými bodmi 125, 124, 76, 117, 119, 120, 50, 66, 97, 121 a 33, ktoré sú vyznačené vo vytyčovacom náčrte znalkyne Ing. [REDAKOVANÉ] z 19. augusta 2013, ktorý je súčasťou znaleckého posudku č. 11/2012 a súčasťou rozsudku.

2.1 Ďalej zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol, že sudkyne krajského súdu JUDr. Emília Zimová, JUDr. Gabriela Janáková a JUDr. Mária Vrtochová nie sú vylúčené z prerokovania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 17 Co 142/2016 (vec okresného súdu sp. zn. 6 C 55/2009).

3. Sťažovateľ podáva na 70 stranách sťažnosti obsiahlu argumentáciu a popis skutkového stavu, pričom z obsahu sťažnosti možno abstrahovať, že sťažovateľ namieta porušenie označených ústavných práv rozhodnutiami všeobecných súdov ako následok predovšetkým (i) odňatia možnosti konať pred súdom, keďže odvolací súd nenariadil pojednávanie na účely riadneho zistenia stavu veci a konal v neprítomnosti sťažovateľa, (ii) nesprávneho postupu súdov a jeho následkov (napadnuté rozsudky sa podľa sťažovateľa

neopierajú o dôkaz vypracovaný v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 3/2002 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) (ďalej len „katastrálny zákon“) a absentoval zákonne vyhotovený podklad rozhodnutia), (iii) vážneho spochybnenia náhodného pridelenia sudcu, kde podľa sťažovateľa sudca viedol konanie zaujato s konkrétnym cieľom a konkrétnym výsledkom konania, v konaní sa opakovane dopúšťal porušení ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a porušovania rovnosti účastníkov konania, maril sťažovateľovi procesné práva a sudca ignoroval dôkazy predložené pred prvým pojednávaním i počas celého konania. Ďalej sťažovateľ namietal, že (iv) sudy nepostupovali náležite a dôsledne neskúmali podmienky konania po prijatí žaloby, ktorá bola bez relevantných dôkazov, a že (v) sťažovateľovi nesprávnym procesným postupom súdov, nesprávne zisteným skutkovým stavom a rozsudkami založenými na nesprávnom právnom posúdení veci bolo porušené právo na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivý a nestranný súdny proces. Sťažovateľ v súvislosti s napadnutým uznesením najvyššieho súdu postuloval, že (vi) najvyšší súd neriešil námietky zaujatosti vznesené sťažovateľom.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

«1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/626/2014 zo dňa 04. novembra 2015 a rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6C/55/2009 zo dňa 17. februára 2014 porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 47 ods. 2 a 3 v súvislosti s čl. 12 ods. 1, 2 a 3 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/626/2014 zo dňa 04. novembra 2015 a rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6C/55/2009 zo dňa 17. februára 2014 porušené bolo.

3. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne

č. k. 17Co/626/2014 zo dňa 04. novembra 2015 a rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6C/55/2009 zo dňa 17. februára 2014 porušené bolo.

4. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/626/2014 zo dňa 04. novembra 2015 a rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6C/55/2009 zo dňa 17. februára 2014 porušené bolo.

5. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu osobnej cti a dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/626/2014 zo dňa 04. novembra 2015 a rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6C/55/2009 zo dňa 17. februára 2014 porušené bolo.

6. Zakazuje sa pokračovať v porušovaní základných práv.

7. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR Uznesením nadriadeného súdu 1 Nc 3/2016 o nevyklúčení senátu 17 Co z rozhodovania porušené bolo.

8. Uznesenie Najvyššieho súdu č. k. 1 Nc 3/2016 zo dňa 21. apríla „2014“ sa zrušuje.

9. Ústavný súd senát 17 Co z rozhodovania sp. zn. 17Co/142/2016 prebiehajúce na Krajskom súde v Trenčíne vylučuje.

10. Najvyšší súd v Bratislave je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadosťučinenie sťažovateľovi vo výške 115.000,- eur...

11. Najvyšší súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu...»

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

K namietanému porušeniu označených ústavných práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu

6. Bez potreby uvádzania bližších doktrinálnych záverov k označeným ústavným právam sťažovateľa a rekapitulácie odôvodnenia napadnutých rozsudkov je potrebné konštatovať, že sťažnosť je v tejto časti podaná oneskorene.

6.1 Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

6.2 Napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 28. novembra 2015. Sťažovateľ tak mohol v prípade názoru o porušení ním označených ústavných práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým tento potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu tento napadnutý rozsudok krajského súdu namietat' sťažnosťou na

ústavnom súde v lehote predpokladanej § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. najneskôr 28. januára 2016. Sťažnosť sťažovateľ však podal osobne až 12. júla 2016.

6.3 Sťažovateľ tak nepodal sťažnosť v lehote predpokladanej § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Na tomto základe ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej oneskorenosť.

K namietanému porušeniu označených ústavných práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu

7. Predmetom sťažnosti v tejto časti je námietka sťažovateľa, že najvyšší súd nesprávne posúdil otázku vylúčenia konkrétnych sudcov z prerokúvania veci vedenej pred krajským súdom pod sp. zn. 17 Co 142/2016.

7.1 Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

7.2 Na účely čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s § 14 až § 16 v čase rozhodovania najvyššieho súdu platného Občianskeho súdneho poriadku pod vylúčeným sudcom treba rozumieť nielen sudcu, ktorý bol skutočne vylúčený na základe rozhodnutia krajského súdu, ktorý rozhodoval o námietke zaujatosti, ale aj sudcu, ktorý vylúčeným mal byť na základe objektívneho posúdenia jeho pomeru k veci alebo k účastníkom konania alebo k ich zástupcom (porov. IV. ÚS 26/04).

7.3 Na tomto mieste ústavný súd odkazuje (a plne sa stotožňuje) na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 M Cdo 17/2009 z 29. októbra 2009, podľa ktorého *„je rozhodovanie vylúčeným sudcom takou vadou konania, ku ktorej odvolací i dovolací súd, v rámci preskúmavania zákonnosti celého konania na základe podaného riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku, je povinný prihliadať z úradnej moci (§ 212 ods. 3 a § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.), a ktorá je dôvodom kasačného rozhodnutia. O takúto vadu ide bez ohľadu na to, či o vylúčení sudcu bolo alebo nebolo rozhodované nadriadeným*

súdom podľa § 16 ods. 1 O.s.p. a bez ohľadu na to, že takýmto prípadným rozhodnutím sudca z prejednávania a rozhodovania veci vylúčený nebol. Inštitút vylúčenia sudcu je totiž objektívnou procesnou kategóriou a tým aj zásadne nezávislou na rozhodovaní podľa uvedeného ustanovenia. Niet žiadnej vecnej ani procesnej prekážky, aby v odvolacom alebo v dovolacom konaní nemohla byť otázka vylúčenia sudcu otvorená nanovo a prípadne aj inak zodpovedaná, a to bez ohľadu na to, aké skutkové dôvody boli skôr namietané alebo hodnotené.“.

7.4 Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 153/96 z 21. augusta 1997 a sp. zn. 6 Cdo 210/2010 z 20. apríla 2011, v ktorých sa *inter alia* uvádza: „*Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g) OSP posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové skutočnosti.“.*

7.5 Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi a judikatúry všeobecného súdnictva sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základných práv podľa čl. 46 a nasl. ústavy) dôvodom na podanie odvolania [porov. § 365 nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) – najmä ods. 1 písm. c)], príp. (za splnenia zákonom ustanovených podmienok) aj na podanie dovolania [§ 420 písm. e) CSP (pozri napr. II. ÚS 595/2013, IV. ÚS 26/04, ale aj *mutatis mutandis* II. ÚS 130/02, IV. ÚS 31/03)].

7.6 Pokiaľ podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol zjavne neodôvodnene a vo veci samej budú rozhodovať sudcovia krajského súdu, ktorí mali byť podľa objektívneho posúdenia ich pomeru k veci alebo k účastníkom konania, alebo k ich zástupcom z ďalšej účasti na prerokúvaní veci a rozhodovaní vylúčení, potom sa jeho sťažnosť podaná ústavnému súdu javí ako predčasná, keďže v ďalšom konaní v merite veci pred všeobecnými súdmi môže sťažovateľ postupovať už uvedeným spôsobom a domáhať sa ochrany svojich práv podaním dovolania proti meritórnemu rozhodnutiu odvolacieho

súdu. V tomto prípade teda existuje „iný súd“, a to dovolací súd povolaný na poskytnutie ochrany základným právam sťažovateľa.

7.7 Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby účastník konania domáhajúci sa ochrany svojich základných práv sám rozhodol o tom, či sa jej bude domáhať v konaní pred všeobecnými súdmi alebo ústavným súdom. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy zjavne vyplýva, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu musí účastník konania vyčerpať všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi.

7.8 Ústavný súd vzhľadom na uvedené sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov

8. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov, je potrebné upozorniť, že účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že „účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu“ (pozri II. ÚS 26/95).

8.1 Sťažovateľ podal sťažnosť ústavnému súdu v čase, keď bolo konanie pred okresným súdom, ale aj krajským súdom a najvyšším súdom právoplatne skončené napadnutými rozhodnutiami, a teda právna neistota sťažovateľa bola v čase podania sťažnosti ústavnému súdu odstránená. Navyše sťažovateľ nenamietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom všeobecných súdov v konaní, ale samotnými napadnutými rozhodnutiami.

8.2 V tomto smere bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2016